

آخرین آیه‌ای که بر پیامبر صلی الله علیه و آله نازل شد

برخی از مفسران و محققان می‌گویند طبق روایت ام سلمه آخرین آیه فاستجاب لهم ربهم ائی لا اضع عمل منكم من ذکر أو اثنی بضعكم من بغض قالدین هاجروا و اخرجوا من ديارهم و اودوا فی سبیلی و قاتلوا و قتلوا لا کفر عنهم سبائهم و لأدخلتهم جتات تجری من تحيها الأثهار ثواباً من عند الله و الله عنده حسن الثواب (3آل عمران/195) آنگاه پروردگارشان دعای آنان را اجابت کرد که من عمل هیچ صاحب‌عملی را از شما چه مرد باشد، چه زن که همه همانند یکدیگرید ضایع [و بی‌پاداش] نمی‌گذارم، آری کسانی که هجرت کرده‌اند و از خانه و کاشانه‌هایشان رانده شده‌اند و در راه من آزار دیده‌اند و به جهاد پرداخته‌اند و کشته شده‌اند، سبائشان را می‌زدایم و به بوستانهایی که جویباران از فرودست آن جاری است درشان می‌آورم، این پاداش الهی است و پاداش نیکو نزد خداوند است.

می‌باشد، چون ام سلمه به پیغمبر صلی الله علیه و آله عرض کرد که خداوند از رجال و مردان در قرآن یاد می‌کند در حالی که از زنان نامی به میان نیامده است. و نیز به عرض رساند که مرده به جنگ می‌روند و زنان نمی‌روند و ما زنان نصف ارث می‌بریم کاشکی ما مرد می‌بودیم و در جنگها شرکت می‌جستیم و از آنچه مردان به آن نائل شده‌اند بهره‌مند می‌گشتیم. در پاسخ به‌ام سلمه نخست آیه و لا تتمنوا ما فضل الله به بضعكم علی بغض للرجال تصیب مما اکتسبت و سئلوا الله من فضله ان الله كان یکلّ شیء علیماً (4نساء/32) و چیزی را که خداوند بدان بعضی از شما را بر دیگران برتری بخشیده است، آرزو نکنید، مردان را از کار و کردار خویش بهره‌ای و زنان را [نیز] از کار و کردار خویش بهره‌ای معین است و [هر چه خواهید] از فضل الهی بخواهید، و خداوند از همه چیز آگاه است. و آیه: ان المسلمین و المؤمنات و المؤمنین و المؤمنات و الصّادقین و الصّادقات و الصّیرین و الصّایرات و الخاشعین و الخاشعات و المتصدّقین و المتصدّقات و الصّائمین و الصّائمات و الحافطین فروجهم و الحافطات و الذّاکرین الله کثیراً و الذّاکرات اعد الله لهم مغفوة و اجرا عظیماً (33آحزاب/35) بی گمان مردان و زنان مسلمان، و مردان و زنان مؤمن، و مردان و زنان فرمانبر، و مردان و زنان درستکار، و مردان و زنان شکبیا، و مردان و زنان فروتن، و مردان و زنان صدقه‌بخش، و مردان و زنان‌روزه‌دار، و مردان و زنان پاکدامن، و مردان و زنانی که خداوند را بسیار یاد می‌کنند، خداوند برای آنان آمرزش و پاداشی بزرگ آماده ساخته است.

و سرانجام آیه فاستجاب لهم ربهم ائی لا اضع عمل منكم من ذکر أو اثنی بضعكم من بغض قالدین هاجروا و اخرجوا من ديارهم و اودوا فی سبیلی و قاتلوا و قتلوا لا کفر عنهم سبائهم و لأدخلتهم جتات تجری من تحيها الأثهار ثواباً من عند الله و الله عنده حسن الثواب (3آل عمران/195) آنگاه پروردگارشان دعای آنان را اجابت کرد که من عمل هیچ صاحب‌عملی را از شما چه مرد باشد، چه زن که همه همانند یکدیگرید ضایع [و بی‌پاداش] نمی‌گذارم، آری کسانی که هجرت کرده‌اند و از خانه و کاشانه‌هایشان رانده شده‌اند و در راه من آزار دیده‌اند و به جهاد پرداخته‌اند و کشته شده‌اند، سبائشان را می‌زدایم و به بوستانهایی که جویباران از فرودست آن جاری است درشان می‌آورم، این پاداش الهی است و پاداش نیکو نزد خداوند است.

نازل گردید. ولی باید یادآور شد که شاید منظور ام سلمه این بود که آخرین آیاتی که درباره زن و مرد نازل شد آیه مذکور می‌باشد، نه آخرین آیه بطور مطلق.

صاحب اثر :

غلام رضا نیشابوری

منبع :

داستانهای قرآنی